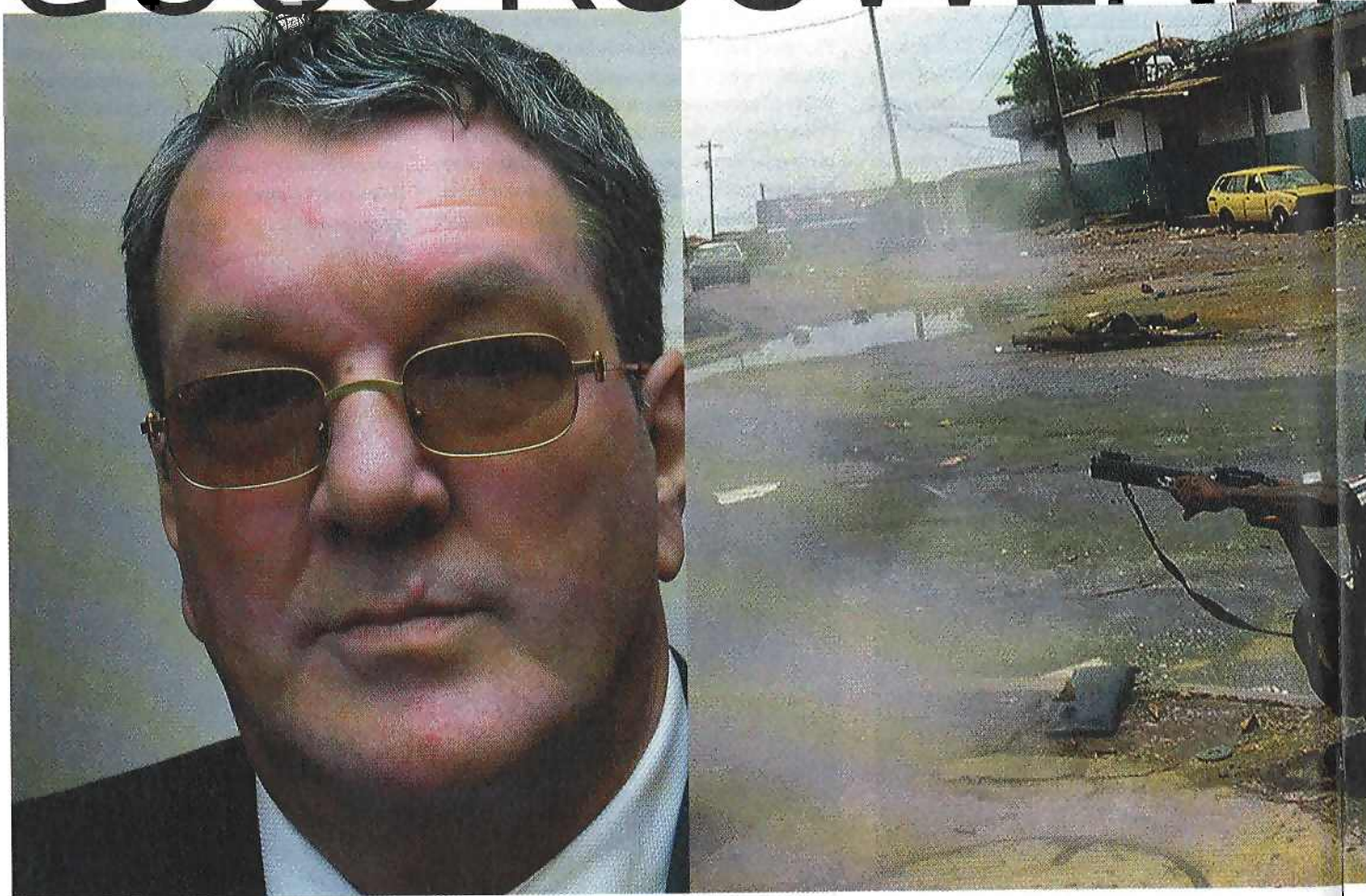
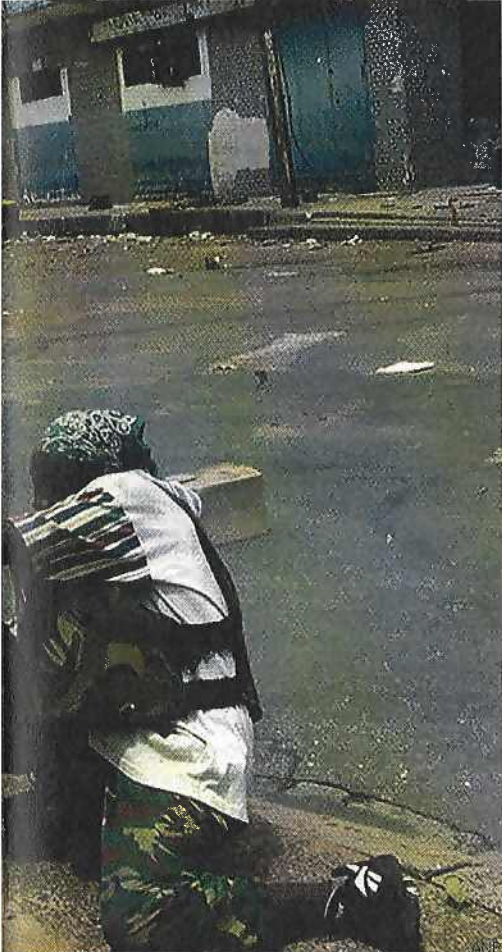


WANT GUUS KOUWENHOVEN



Hij wordt in verband gebracht met wapenhandel, diamantensmokkel, illegale houtkap en de wereldwijde maffia. De Veiligheidsraad legde hem, als enige Nederlander, een reisverbod op en bevroor zijn bankrekeningen. Wie is deze Guus Kouwenhoven? Voor het eerst slaat 'De peetvader van Liberia' terug. DOOR ARNOLD KARSKENS EN HENK WILLEM SMITS

LEED OVEN



Kouwenhoven deed zaken in Liberia toen Charles Taylor een wrede burgeroorlog uitvocht. Zijn commentaar: "Elkaars beste vrienden waren we niet. Vroeger noemde ik hem 'Charles'. Eenmaal in ambt sprak ik hem aan met 'Mister President'."

Guus Kouwenhoven (63), een forse man met wijde gebaren, blijkt een invloedrijk figuur. Als zijn huis in Afrika wordt gefotografeerd, een bruine villa temidden van palmbomen en bougainvilles, duiken twee politieagenten op die dreigend vragen: "Waarom fotografeerde u dat huis? Deze man staat onder bescherming van de president!" Wat volgt is een verhoor op het lokale politiebureau. De camera wordt in beslag genomen en de zaak na lang soebatten voor 250 dollar aan steekpenningen gesust. De indruk is gewekt. Guus Kouwenhoven (zoon van een ingenieur koeltechniek, geboren in Den Bosch en opgegroeid in Rotterdam) weet de gezagsdragers in de landen waar hij verblijft om zijn vinger te winden. "Dat doe ik niet! Het huis staat toevallig naast dat van de president en fotograferen is daar verboden," stelt Kouwenhoven. De meeste mensen zegt de naam Guus Kouwenhoven niets. Maar al jaren gaan onderzoekers van de Verenigde Naties, de milieuorganisatie Greenpeace en de Britse mensenrechtenorganisatie Global Witness zijn gangen na. De entrepreneur prijkt op VN-lijsten temidden van wapenhandelaren en terroristen. Geen eenvoudige klus zo iemand te vinden. Wat volgt is een week lang koortsachtig telefoneren om een afspraak te maken. Die ontmoeting komt er, maar Revu moet eerst een verklaring ondertekenen dat de plek "ergens in Europa" geheim blijft. Ook zijn huidige woonplaats in Afrika mogen we niet noemen. Vorige maand werd in de Tweede Kamer gevraagd of er tegen de Nederlander een internationaal arrestatiebevel is uitgevaardigd. En justitieminister Piet Hein Donner ontkende niet. Guus Kouwenhoven is hot. Justitie onderzoekt of hij betrokken is bij de internationale wapenhandel, sinds kort een prioriteit van het ministerie. De in december gearresteerde Frans van Anraat, gifgasleverancier aan Saddam Hoessein, ging hem al voor.

Gekleed in een blauw pak met roze stropdas wil Kouwenhoven de beschuldigingen aan zijn adres voor de eerste maal weerleggen. Zijn ogen gaan schuil achter een goudkleurige bril met donkere glazen. Hij lijkt moe gestreden. "Ik ben ten einde raad. Ik weet niet wat ik verder nog aan deze zaak kan doen. Het is moeilijk vechten tegen geruchten." Zijn 'misdrijven' zouden zich afspelen in Liberia tussen 1980 en 2003. In dit land aan de

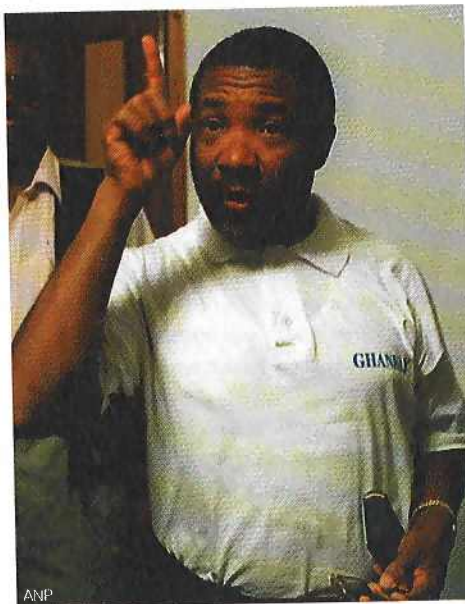
westkust van Afrika werd hij BMW-importeur, had hij een lokale luchtvaartmaatschappij, zette hij een constructiemaatschappij op voor het bouwen van wegen en pachtte hij met succes Hotel Africa met 300 kamers en 52 villa's. "Economisch gezien was dat mijn gouden tijd."

Liberia bleek bij nader inzien niet het gedroomde paradijs. In 1989 begon voormalig ambtenaar Charles Taylor een opstand die Liberia meer dan tien jaar lang in een bloedige burgeroorlog stortte. Iedereen herinnert zich de beelden van gedroegerde kindsoldaten met pruiken en bizarre kledij. Kouwenhoven wordt het kwalijk genomen dat hij al die tijd warme contacten onderhield met Charles Taylor en andere leiders. Zijn verweer: "In Afrika heb je als zakenman geen andere keus dan op goede voet te staan met de machthebbers. Elkaars beste vrienden waren we niet. Vroeger noemde ik hem Charles. Eenmaal in ambt sprak ik hem aan met Mister President."

Zijn showroom met BMW's en ruim 200.000 dollar aan auto-onderdelen en garageapparatuur werd geplunderd. Het hotel werd uitgewoond door de strijdende fracties waarvan veel leden nog nooit een toilet hadden gezien. De machines van zijn wegenbouwmaatschappij zijn verloren gegaan. "De economie was geruïneerd. Het enige waar ik nog enigszins mee aan de slag kon, was houtkap. Onder de verdreven president Samuel Doe had ik al een concessie van 500.000 hectare. Andere kleinere concessiehouders waren gevlucht en ik wist de concessie samen met de Djajanti Group uit Indonesië tot 1,4 miljoen hectare uit te breiden. We richtten de Oriental Timber Cooperation OTC op, waarvoor zo'n 6000 mensen werkten. Ik had 35 procent van de aandelen en onderhield als manager de contacten met de regeringsinstanties. De Djajanti Group had de resterende 65 procent en zorgde voor de machines, de bouw van een fabriek en de export."

De indruk bestaat dat u de sigaarrokende kolonel Kurtz bent uit de film Apocalypse Now en met een privé-legertje schietend en plunderend in Afrika huishoudt. Uw kapbedrijf OTC zou volgens mensenrechtenorganisatie Global Witness een militie van 2500 man hebben, die een schrikbewind voerde. Twee werknemers zouden zijn gedood na diefstal van brandstof en hun lichamen zouden als afschrikking tentoon zijn gesteld.

"Een volledig verzonnen verhaal van Global ►



► Witness. De term militie is in de wereld gekomen doordat OTC 500 Maleisiërs in dienst had als mecaniciens en operators van de grote machines. In het Liberiaanse dialect klinkt dit ongeveer als militia. Dat is alles. En het aantal van 500 is opgevoerd tot 2500. In de acht kampen van OTC had de regering twee gewapende mannen aangesteld om problemen met rondtrekkende soldaten te voorkomen. De enige keer dat ik hoorde over die twee doden was in het rapport van Global Witness, verder is er over deze zaak nog nooit in Liberia gesproken. Er doen veel valse verhalen de ronde. Greenpeace schreef dat we 500 voetbalvelden per dag kaptten. Geef mij de coördinaten en we gaan er naartoe. Per hectare kaptten we één boom, maximaal twee bomen, dat levert zo'n 5 kubieke meter hout op. We hadden het beste herbebossingsprogramma van West-Afrika en we hebben meer dan een miljoen bomen geplant. In

de drie jaar dat we operationeel waren, investeerde OTC 100 miljoen dollar en legde 600 kilometer weg aan. Ik heb Greenpeace uitgenodigd om te komen kijken. Ze durfden niet naar Liberia te komen. Te gevaarlijk." *U zou in de handel van bloeddiamanten zitten. Tegen een Afrikaanse journalist heeft u gezegd dat het een handeltje was om snel rijk te worden.*

"Allemaal flauwekul. Deze journalist heb ik nooit gesproken en de opname van het gesprek is nooit boven water gekomen. Ik heb nooit met een journalist over diamanten gesproken en ik ben nooit betrokken geweest

bij de zogenaamde bloeddiamanten. Ik zie het verschil niet tussen glas van een colafles en een ruwe diamant. Als ik daadwerkelijk bij deze handel was betrokken, dan zat ik op Hawaii en niet in Afrika te krabbelen om mijn hoofd boven water te houden."

En uw contacten met Al Qaida? Frequenteerden islamitische extremisten Liberia om wapens te ruilen voor diamanten?

"In publicaties wordt Al Qaida gelinkt met de diamanthandel in Liberia. Maar ik heb er niks mee te maken. In geen enkel officieel rapport van de Verenigde Naties of andere officiële instanties wordt mijn naam genoemd in ver-

'VOLGENS GREENPEACE KAPTEN WE IN LIBERIA 500 VOETBALVELDEN PER DAG. MAAR ZE DURFDEN NIET TE KOMEN KIJKEN'

NOG VIER NEDERLANDERS IN ZAKEN

Het schenden van sancties is een lucratieve handel. Guus Kouwenhoven is niet de enige Nederlander die hiervan wordt verdacht. Nog vier krasse (allen 60+) Nederlandse sanctiebrekers.



John Deuss (62) Leverde olie aan het apartheidsregime in Zuid-Afrika. Begon daar eind jaren zeventig mee door de Sovjet-Unie een olietanker afhandig te maken en die naar Zuid-Afrika te dirigeren. Het bezorgde hem een plek op de dodenlijst van de KGB, die hij later wist af te kopen. Leverde daarna nog regelmatig olie aan het apartheidsregime, wat hem volgens schattingen van het Amsterdamse Shipping

Research Bureau tussen de 300 en 500 miljoen dollar commissie opleverde. Zijn handel met Zuid-Afrika maakte hem het eerste slachtoffer van terreurgroep Rara, die in 1985 zijn kasteeltje in Berg en Dal, bij Nijmegen,

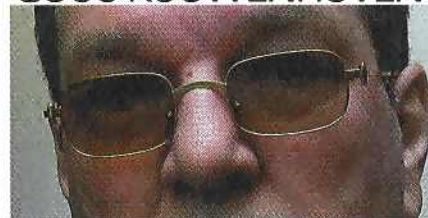
in vlammen op liet gaan. Deuss werd vanwege zijn logistieke kennis in de jaren tachtig door vrienden van de Amerikaanse president Ronald Reagan ingeschakeld in de Iran-Contra-transactie, waarbij wapens werden geleverd aan rebellenbeweging de Contra's in Nicaragua. Deuss is tegenwoordig bankier te Bermuda, heeft twee Gulfstream privé-jets en recreëert op zijn 55 meter lange zeilschip Fleurtje. Zijn vermogen wordt geschat op 1 à 2 miljard euro.



John Bredenkamp (64) Rhodesiër van geboorte. Werkte van 1968 tot 1976 voor shagfabrikant Koninklijke Theodorus Niemeyer in Groningen. Kreeg in die tijd een Nederlands paspoort. Vertrok daarna weer naar Rhodesië, ondertussen omgedoopt

in Zimbabwe. Hij beweert zelf dat hij zijn vermogen, geschat op meer dan 1 miljard euro, heeft verdiend met tabak, maar daar wordt sterk aan

WANTED GUUS KOUWENHOVEN



'IN AFRIKA HEB JE ALS ZAKENMAN GEEN ANDERE KEUS DAN OP GOEDE VOET TE STAAN MET DE MACHTHEBBERS'

Het maakte Kouwenhoven niet uit wie er in Liberia aan de macht was. Voordat Charles Taylor (uiterst links) zijn opstand begon, deed hij zaken met president Samuel Doe (daarnaast). Onder diens bewind "had ik al een concessie van 500.000 hectare om hout te kappen."

band met Al Qaida of dergelijke groeperingen." Het Panel van Experts van de Verenigde Naties zegt een wapendeal te hebben bewezen met de roemruchte Russische wapenhandelaar Victor Bout. Bouts partner Sanjivan Ruprah heeft gezegd tegen het VN-panel: 'Kouwenhoven is zo stom geweest de betaling via zijn eigen bedrijf te doen.' Joseph Wong, zoon van de eigenaar van Djajanti, heeft de transactie toegegeven.

"Toen de concessieovereenkomst werd afgesloten, was OTC verplicht 5 miljoen dollar belastingen vooruit te betalen. Omdat OTC ook geïnteresseerd was in de visserij werd met de regering afgesproken dat de viswaten van Liberia gecontroleerd en beschermd zouden worden. Hiervoor was een helikopter nodig. De regering had een Russische MI2-helikopter op het oog en wij werden verzocht door middel van een schriftelijke instructie van de minister van Financiën om uit het bedrag

van 5 miljoen een bedrag van 500.000 dollar over te maken naar een door hun aangegeven bankrekening. Dit is dan ook gedaan vanaf een OTC-rekening. Mr. Joseph Wong en ik hebben dat nooit tegengesproken. Dat de eigenaar van deze rekening een relatie had met Victor Bout, was ons niet bekend. Als we dachten iets te doen wat onjuist was, hadden we zeker geen OTC-rekening gebruikt."

U bent 'verantwoordelijk voor het logistieke aspect van vele wapenleveranties,' volgens het Panel van Experts van de VN. Kapbedrijf OTC, waar u de manager van was, beheerde de Liberiaanse haven Buchanan waar op 28 september, 28 oktober en 16 november 2001 in totaal 7000 munitiekisten en 5000 RPG granaatwerpers zijn binnengebracht. Met die wapens zou Charles Taylor rebellen steunen in Sierra Leone.

"Dat is volledige waanzin! Ik kan u garanderen dat OTC zich nooit met wapensmokkel

heeft ingelaten. Wat waren dan de namen van die schepen als ze dat zo precies weten? OTC charterde boten in Europa om hout te vervoeren naar Azië. En die kwamen leeg aan in de haven Buchanan. Volgens diverse berichten kwamen de wapens uit China. Hoe kwamen die dan in een boot die uit Europa of uit Afrika kwam? Daarbij, de Djajanti Group is een beursgenoteerde onderneming die haar naam nooit op het spel zou zetten voor een illegale wapendeal."

Het gevolg was dat u in 2001 als eerste Nederlander ooit een travelban kreeg opgelegd door de Veilighedsraad. U mag niet reizen; alleen naar Nederland. Dat is toch niet voor niks?

"Nadat het eerste rapport van de Verenigde Naties in 2001 verscheen, heb ik een brief aan secretaris-generaal Kofi Annan gestuurd dat ik geen Victor Bout ken. Nooit heb ik een reactie gekregen. Mijn Indonesische partners hebben enorme bedragen uitgegeven aan advocaten ►

getwijfeld, door Britse parlementariërs en onderzoekers van de VN. Die noemen hem 'de wapenbroeder van Robert Mugabe', dictator van Zimbabwe. Daarnaast bestaan er aanwijzingen dat hij ook aan diverse andere dictaturen wapens leverde. Was verder manager van golfers Nick Price en Ernie Els en schaker Gary Kasparov. Hij bezit villa's in Engeland, Spanje en Zimbabwe, en stond in 2002 33ste in de Sunday Times Richlist van rijkste inwoners van Groot-Brittannië.



Henk Slebos (61) De enige Nederlandse *sanctionbuster* die is veroordeeld. In 1985 legde de rechter hem een jaar cel op vanwege zijn poging om een meetapparaat voor nucleaire centrifuges te exporteren. Maar die straf heeft hij, om onbekende reden, nooit uit hoeven zitten. Wordt op dit moment wederom vervolgd op verdenking van het leveren van strategisch materiaal aan Pakistan. Is bevriend met de Pakistaanse spion en

geleerde Abdoel Qadeer Kahn, 'vader van de islamitische atoombom,' die zijn nucleaire kennis heeft doorverkocht aan Libië, Noord-Korea en Iran. Slebos bezit een kapitaal landgoed van 1,5 hectare in Sint Pancras, Noord-Holland. Dat staat op dit moment te koop voor 1,7 miljoen euro. Interesse? Type op Funda.nl de postcode 1834EH in.



Frans van Anraat (62) Haalde miljoenen op door grondstoffen voor chemische wapens te leveren aan Saddam Hoessein, die daarmee vele duizenden Iraniërs en Koerden vermoordde. Om een rechtszaak te ontlopen, vluchtte hij in 1989 naar Irak waar hij tot de Amerikaanse invasie in maart 2003 verbleef. Zijn geld was hij intussen kwijt. Vorig jaar december werd hij in Amsterdam-West gearresteerd op verdenking van medeplichtigheid aan genocide, de eerste Nederlander ooit. De maximale straf is levenslang.

► en vele dossiers gestuurd aan de Verenigde Naties om onze positie te verklaren en om ons van de *travelban*-lijst af te krijgen. Er werd medegedeeld dat we moeten afwachten. Zelf wil ik graag organisaties als Global Witness laten vervolgen over de verzonden verhalen en het besmetten van mijn naam, maar de kosten zijn zo hoog dat ik me dat niet kan permitteren."

U ontkent alle beschuldigingen die zijn ingebracht. U wilt ons laten geloven dat er een complot tegen Kouwenhoven bestaat?

"De Verenigde Staten en andere landen wilden niet dat de heer Taylor aan de macht zou blijven. OTC was de grootste investeerder in Liberia en werd gezien als een onderdeel van zijn economische basis. Dus begon men van alle kanten OTC aan te vallen."

Onschuldig of niet, u werd intussen wel de 'Peetvader van Liberia' genoemd?

"Ik heb veel gedaan voor veel mensen. Ik had een goede relatie van hoog tot laag. Ik gaf makkelijk geld weg: 100 dollar hier, 50 dollar daar. Denk bij 'peetvader' niet aan de maffia. Iedereen mocht me gewoon erg graag. Overal werd ik *Mister Gus* genoemd."

In 2003 vertrok Guus Kouwenhoven uit Liberia

nadat resolutie 1478 van de Veiligheidsraad de directe sluiting van OTC beval, en de uitvoer van hout uit Liberia verbod. De mythe rond zijn persoon had door allerlei publicaties flinke proporties gekregen. Zo zou hij met diverse paspoorten reizen. "Ik had een Liberiaans diplomatiek paspoort en mijn Nederlandse paspoort, allebei op mijn naam. Na de *travelban* heb ik het Liberiaanse paspoort niet meer gebruikt en reis ik uitsluitend met mijn Nederlandse paspoort. Ik reis gewoon, niemand die iets doet." Over het vermogen van Kouwenhoven doen ook de wildste geruchten. Hij werd in 2004 door de Quote-500 uitgeroepen tot nummer 445 van de rijkste Nederlanders met 47 miljoen euro. Hij bezit namelijk voor jaren houtconcessierechten in Liberia. Maar zelf zegt hij alleen maar schulden te hebben, want door een andere veiligheidsraadresolutie zijn al zijn tegoeden sinds augustus 2004 bevroren. "Geld heb ik niet meer. Drie van mijn vijf kinderen zitten op Amerikaanse scholen. Ik heb moeite ze erop te houden."

Waarom gaat u niet terug naar Liberia?

"Het hotel is volledig vernield en houtkap is onmogelijk door het embargo. Ik weet op het moment niet wat ik daar zou moeten doen." ■

WANTED GUUS KOUWENHOVEN



JUSTITIE EN KOUWENHOVEN

Vraag is of Guus Kouwenhoven binnenkort voor de rechter verschijnt. Het landelijk parket in Rotterdam, dat zich bezighoudt met grensoverschrijdende criminaliteit, wil daarover nog niets zeggen. Sinds half februari 2004 is er een oriënterend onderzoek naar de schending van de Sanctiewet van de Verenigde Naties door Nederlandse wapenhandelaars, de zogenaamde *sanctionbusters*, meldde minister van Justitie Donner op 21 januari na vragen van PvdA-Kamerlid Bert Koenders. Donner: 'Ik kan u thans niet inlichten over het al dan niet bestaan van strafrechtelijke dan wel inventariserende onderzoeken.'

Ook bestaat de kans dat Guus Kouwenhoven als eerste Nederlander voor het Sierra Leone Tribunaal wordt gesleept, dat de daders en de hulpjes van de binnenlandse oorlog vervolgt. Kouwenhovens vroegere connectie Charles Taylor is reeds op 4 juni 2004 aangeklaagd voor oorlogsmisdaden.

De Rotterdamse advocate Inez Weski staat Guus Kouwenhoven bij en wil stappen ondernemen tegen de Verenigde Naties. "Het probleem met maatregelen van de VN is dat je je nauwelijks als individu tegen hun resoluties kunt verweren. Er is geen aanklacht in strafrechtelijke zin. Je bent afhankelijk van allerlei vage en indirecte procedures en commissies. Er is sprake van een geruchtenstroom; de een herhaalt wat hij heeft gehoord van een ander. Ook als het feitelijk niet juist is, dan nog heb je er geen verdediging tegen. Tegen personen van het Panel van Experts, die hem van bepaalde handelingen beschuldigen, kan je wel een aanklacht indienen wegens smaad."

Behalve concessies om hout te kappen, een luchtvaartmaatschappij en een BMW-importeurschap pachtte Kouwenhoven het Hotel Africa in Liberia (linksboven). Het zou door de leden van de strijdende partijen volledig worden uitgewoond. De Russische Mi2 helikopter die door OTC is aangeschaft (rechtsboven).

'BLOEDDIAMANTEN? FLAUWEKUL. BOTEN OM WAPENS TE SMOKKELEN? WAANZIN!'



Bungalows from the famous
Hotel Africa

